Podiumgesprek StadspodiumUtrecht 29 mei 2019

Nieuwe prostitutiezone in Overvecht!

Onvermijdelijk of onmogelijk?

Veiligheid sleutelwoord bij debat over prostitutie in Utrecht, maar dan wel voor allebei: voor de sekswerkers én de omwonenden.

Het Nieuwe Zandpad 'Niet in míjn achtertuin!'

Waar de Marnixlaan overgaat in de Einsteindreef, ingeklemd tussen de rioolwaterzuivering en een benzinepompstation, herrijst het Nieuwe Zandpad. Tenminste zo heeft de gemeente besloten. Middenin de kwetsbare wijk Overvecht en dat kan niet, zegt de ene groep. Een prima locatie, vindt een andere.

Met bijna alle gemeentelijke politieke stromingen in de zaal en twee in de boksring kregen buurtbewoners, sekswerkers en andere belanghebbenden eindelijk het luisterend oor waar ze eerder naar eigen zeggen niet eerder gehoord waren. Het lijkt erop dat de meerderheid van de aanwezigen tegen de komst van het Nieuwe Zandpad op de door de gemeente aangewezen locatie is; 'niet in míjn achtertuin', want dit kan niet op een veilige manier voor de omwonenden en hun kinderen. De verwachte ondernemers, de sekswerkers, maakt het niet uit waar zij achter de ramen kunnen zitten, als het maar veilig is voor hen.

Serviceverlenende status

Onderzoeker Joep Rottier, verbonden aan de Universiteit Utrecht, heeft het Nieuw-Zeelandse prostitutiebeleid bestudeerd en gaf hierover uitleg als deskundige. De belangrijkste voorwaarden binnen het Nieuw-Zeelandse model sinds 2003 zijn het decriminaliseren van prostitutie en het geven van een serviceverlenende status aan het bedrijf van de sekswerker. Dus ze behandelen daar de sekswerkers net als kappers of bakkers. Ook al kan veiligheid niet 100% worden gegarandeerd, meent Rottier, met het uitgangspunt het beste te willen voor alle partijen lijken ook alle partijen hier voordeel van te hebben. Dat doen ze in Nieuw Zeeland door bij de start van een seksbedrijf in een woonwijk de bewoners in een vroeg stadium als gesprekspartner te betrekken, om zo te komen tot een zo veilig mogelijke situatie voor alle betrokkenen.

Prostitutiezone prima, maar niet hier!

‘Als het beroep van sekswerker dan toch als een legale industrie wordt behandeld, dan dient deze activiteit ook op een daartoe geschikt terrein te worden uitgeoefend, namelijk op een industrieterrein en niet midden in een woonwijk’- is het tegengeluid van Sofyan al Kandoussi. Deze spreker zei namens veel bewoners uit Overvecht verder dat een prostitutiezone nabij een basisschool absoluut geen goed idee is. Daarom zijn zij een petitie tegen de komst van een prostitutiezone in Overvecht gestart, die binnenkort zal worden aangeboden aan de gemeente.

Tijdens het Podiumgesprek werd duidelijk dat zeker niet alle bewoners tegen de komst van sekswerkers in de woonwijk zijn: 34% van de aanwezigen was het eens met de stelling dat sekswerkers in een woonwijk veilig moet kunnen, 66% was het daar mee oneens. Een breed gedeelde emotie bij bewoners was ook dat zij zich ergeren aan hoe de gemeente hen nauwelijks informeert en niet serieus neemt.

162 vergunninghouders

Het Nieuw-Zeelandse model is echter niet een-op-een te vergelijken met het Utrechtse model. Aan het Nieuwe Zandpad wordt ruimte gecreëerd voor 162 vergunninghouders, terwijl aan de andere kant van de aardbol de Nieuw-Zeelandse dames en heren individueel op straat hun clientèle werven en vaak in eigen huis ‘kantoor’ houden.

Hiermee is meteen een belangrijk verschil blootgelegd. Want 162 sekswerkers op één locatie is een te grote concentratie, zo meent Suzanne Janse, bewoner van Overvecht. Zij woont pal tegenover de beoogde locatie en is net als veel andere omwonenden faliekant tegen de komst van het Nieuwe Zandpad en de daaraan gekoppelde verwachte overlast, waaronder 5.500 meer autobewegingen op de Marnixlaan.

Bovendien, zo stelt Janse, waarom zou de gemeente Utrecht werkplekken faciliteren voor een grote groep Oost-Europese vrouwen die er waarschijnlijk hooguit vijf jaar werken, de gemiddelde arbeidstijd van een sekswerker.

Emotioneel geweld door stigma

Tegenover Janse staat Foxxy Angel (werknaam), werkzaam als sekswerker en tegenwoordig ook actief voor belangenvereniging Proud. Angel meent dat het geweld gerelateerd aan prostitutie zoals plaatsvond op het (oude) Zandpad toch vooral gericht was tegen de sekswerkers: emotioneel geweld voortkomend uit het stigma waarmee het beroep is omringd. Zij pleit vooral voor veiligheid van de werkende vrouwen en daarom zou de omgeving van het Nieuwe Zandpad behandeld moeten worden als een uitgaanscentrum. ‘Want voor de meeste mannen is dit het uitje van de maand’. En zo was haar waarschuwing: sekswerkers zullen er altijd zijn, als het niet veilig bovengronds kan, dan ondergronds, ook al is dat veel gevaarlijker. Daarbij verwees zij naar recent onderzoek van Proud dat laat zien dat juist raamprostitutie zoals bedoeld aan Het Nieuwe Zandpad voor sekswerkers relatief de veiligste werkplek is. Sinds het sluiten van alle raamprostitutie in Utrecht in 2013 werken de sekswerkers zonder vergunning veelal illegaal op onveilige werkplekken in de stad. Dat kan zo echt niet langer vond Foxxy Angel.

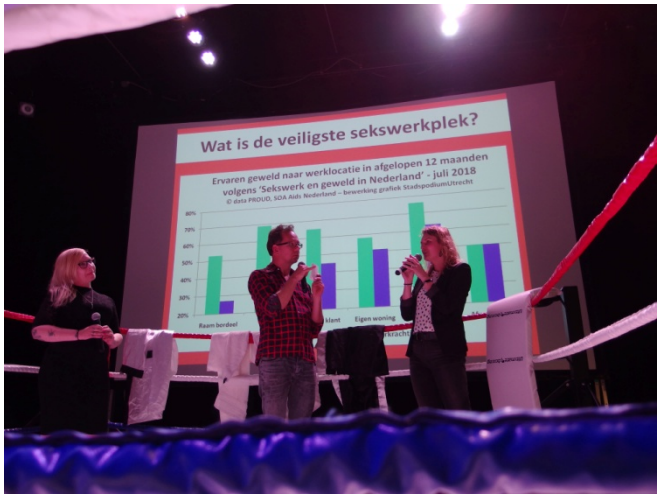

Als het er dan toch komt, onder welke voorwaarden zou het dan wel kunnen?

Dat was de prangende vraag die Suzanne Janse als bewoner kreeg voorgelegd en daar had zij een kordaat antwoord op. Als de gemeente dan toch doorzet en de nieuwe prostitutiezone aan Het Nieuwe Zandpad onvermijdelijk blijkt, dan vindt Suzanne Janse dat dit alleen kan als wordt voldaan aan een drietal voorwaarden:

1. Het kan alleen kleinschalig, veel kleiner dan de huidige 162 geplande 'ramen',
2. Er moet een nachtsluiting zijn
3. De overlast voor omwonenden moet bij de start worden gemeten (een nulmeting) en zodra deze toeneemt moet er worden ingegrepen.

D66: het moet er wel komen

In de volgende ronde hield gespreksleider Patrick van der Hijden Ellen Bijsterbosch en Matthijs Buijs, respectievelijk D’66 en CDA, binnen de touwen. Meest prangende vraag aan de twee volksvertegenwoordigers was toch ‘Het is zes jaar geleden dat de boten aan het Zandpad moesten sluiten, waarom is er nu nog geen Nieuw Zandpad?’ Bijsterbosch, net gekozen in de raad en daarom ‘met frisse energie’ aan de slag met dit dossier, legde uit dat dit te maken heeft met een ‘trits van factoren’. Zo zijn banken huiverig financiën te verstrekken aan projectontwikkelaars in relatie tot prostitutie. Bijsterbosch en D66 zijn voor een Nieuw Zandpad en hebben ook geen bezwaar tegen de gekozen locatie.

'Wel verantwoordelijkheid geen subsidie'

Namens het CDA laat commissielid Buijs weten dat de partij tegen vestiging van een prostitutiezone in de wijk Overvecht is. De partij vindt wel dat de gemeente een verantwoordelijkheid heeft tegenover individuen die een legaal beroep willen uitoefenen, maar ziet het geven van subsidie voor deze branche net zo min als een mogelijkheid als het subsidiëren van een beginnend bakker.

Alleen als de buurt het ook wil

Opnieuw kon er door alle aanwezigen in de zaal worden gestemd. Dit keer was er een ruime meerderheid, 68%, die vond dat de nieuwe prostitutiezone er alleen kan komen als er voldoende draagvlak is bij omwonenden.

Samenvattend

Zoveel mensen, zoveel meningen. 130 stoelen en allemaal bezet. Zo gingen sekswerkers, bewoners, actievoerders, experts en politici met elkaar in een stevig gesprek over de vraag: "moet er nu wel of niet een nieuwe prostitutiezone in Overvecht komen?" Op deze vraag staan al zes jaar lang - na het sluiten van Het Zandpad - voor- en tegenstanders lijnrecht tegenover elkaar. Tijdens het Podiumgesprek ontstond er - mogelijk voor het eerst - zicht op een oplossing! Misschien wel omdat nu ook voor het eerst alle betrokkenen met elkaar het gesprek aangingen. Niemand wil die daklozenopvang, dat asielzoekerscentrum, die prostitutiezone in zijn/haar woonwijk. Of misschien toch wel, maar dan veel kleiner en vooral héél veilig.

In memoriam

In het openingswoord van de avond herdacht Gert Dijkstra namens StadspodiumUtrecht Mieke Janssen, zij was directeur bij Artikel1 Midden-Nederland maar ook lid van het bestuur van StadspodiumUtrecht, zij overleed onverwacht dit voorjaar. Ook Nelleke Wuurman werd herdacht.

Ali Amghar is de vaste columnist van StadspodiumUtrecht. In zijn persoonlijke woord was er vooral aandacht voor Nelleke Wuurman. Deze ras-Overvechter overleed op bijna 80-jarige leeftijd. Vorig jaar was hij haar nog tegengekomen tijdens een Pop-upgesprek, ook over dit onderwerp. Zij woonde en leefde veertig jaar in Overvecht, zag de wijk groeien, bijna ten onder gaan en weer opkrabbelen. ‘Dat het is toegestaan wil niet zeggen dat het een goed idee is’, citeerde Amghar haar.

Colofon

Foto's: Linn den Hollander.
Tekst: Anneke Kuhurima en Gert Dijkstra.
Meer weten, een vraag, een tip? Mail info@stadspodiumutrecht.nl of bel 06-14376116.
Kijk op www.stadspodiumutrecht.nl voor actueel nieuws en de agenda.

Met dank aan onze partners en sponsors: ZIMIHC, RTV Utrecht, Stichting Dialoog, gemeente Utrecht, Bibliotheek Utrecht, ROC Midden Nederland Creative College, Academie van de Stad, Art.1 Midden Nederland, Stadsblad Utrecht, Bewonersplatform Overvecht, Your Fitness Factory en PeerSCOaching.